

GRAMATICA LIMBII ROMÂNÊ

EXERCIȚII – ANTRENAMENT ȘI PERFORMANȚĂ

CLASELE **VII–VIII**

Adina Dragomirescu (coord.)

Irina-Roxana Georgescu • Delia-Monica Georgescu

Raluca-Diana Răducanu • Ileana Gae • Alina Dinu

Maria-Ramona Nedeia • Adina Ionescu

CORINT
EDUCAȚIONAL

CUPRINS

Cuvânt-înainte	5
Abrevieri	7
Clasa a VII-a	
Unitatea I	9
Unitatea II	33
Unitatea III	61
Unitatea IV	91
Unitatea V	113
Unitatea VI	135
Clasa a VIII-a	
Unitatea I	157
Unitatea II	174
Unitatea III	199
Unitatea IV	219
Unitatea V	245
Teste predictive și sumative	267
Subiecte tip I B – Evaluarea Națională	297
Sugestii de rezolvare	313

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- ⊙ **Fraza. Norme de punctuație**
- ⊙ **Conjuncția**
- ⊙ **Derivarea. Compunerea. Familia lexicală**
- ⊙ **Pleonasmul. Categoriile semantice (actualizare). Confuziile paronimice**
- ⊙ **Îmbinări libere de cuvinte și locuțiuni. Termeni științifici. Limbaj popular. Variație regională a limbii**
- ⊙ **Utilizarea corectă a accentului. Variantele accentuale admise/neadmise de normă**

TESTUL 1

- ⊙ **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923 și avea doisprezece ani când a devenit peste noapte... Sfânta din Parepa. Până la vârsta aceea, fusese un copil ca toți copiii satului, care mergea cu oile sau cu vaca, care se juca cu alți copii, care scria pe tăbliță la școală. Într-o zi oarecare, o trimiseseră părinții, ca de obicei, cu oile pe marginea lacului din spatele casei, cel de lângă „drumul vacilor”. Tot ca de obicei, nu era singură, ci cu încă două prietene de aceeași vârstă, la rândul lor trimise de părinți cu oile. Era prin august, pe la sfârșit. Fetele râdeau și alergau încercând să stăpânească mieii. Lacul nu era foarte mare pentru că încă nu se făcuse dig în capătul lui. Lumea semănase grâu pe marginea drumului, de fetele trebuiau să aibă multă grijă ca oile, dar mai ales năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile cultivate, să nu dea de necaz cu proprietarii. La un moment dat însă, două dintre fete, care se luaseră cu joaca depărtându-se, au observat că oile au intrat într-unul dintre lanuri și au început să strige la Mărioara pe care o lăsaseră undeva pe marginea lacului, să se ducă ea să le dea înapoi. Mărioara nicăieri. Au revenit lângă lac, dar Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul. Iarba era încă bătătorită acolo unde se jucaseră cu doar cinci minute înainte. Nici măcar loc de ascuns nu era în apropiere. Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă, așa că nu avea cum să se ascundă acolo. Fetele s-au speriat. Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat. Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo. Tanti Rada, mama Mariei,

era cu ceva treabă prin curte. Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.

— Tanti, Maria un'e-i, bre? întrebă una dintre fete.

— Da' tu pe mine mă întrebi, moțato? Păi n-ați plecat câteșitrele de dimineață?

— Ba da, bre, tanti, da' nu mai e! lete oile ei aci. Niii, zbârlito! dădu fata cu un băț ca să intre oile în curtea omului.

— Cum să nu mai hie, fă? Ce, a luat-o careva pe sus? Doamne, iartă-mă! se miră Rada.

Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul. Îi spuse ce au zis fetele și nea Marin, că așa îl chema pe tatăl Mariei, ieși în grabă pe poartă, zicând:

— Ia, dați și voi oile voastre aci pe bătătură și haideți cu mine să-mi arătați locu'. Un'e era, fă, la mar'ne?

— Da, bre, acolea lângă lac, cam în dreptu' locului lu' mătălică.

Porniră împreună în pas grăbit către locul cu pricina. Ajunși acolo, omul își dădu pălăria jos și se șterse cu dosul palmei pe frunte. Puse palma streășină la ochi și începu să scruteze oglinda lacului. Nici măcar nu avea cum să se înece cineva în lacul ăla, căci apa nici nu trecea unui copil de doisprezece ani mai sus de brâu. Și nici nu se vedea drum croit prin stuf. Grăul de peste drumul vacilor era destul de mic. În rest, câmp deschis.

— Aoleu, zise nea Marin speriat, s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!

Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui care era cam la vreo două-trei aruncături de băț de lac. [...] Ce să facă omu'? A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început să strige la vecini.

— Bă, care ați văzut-o pe Maria mea?

Nimeni niciun răspuns. Într-o oră știa toată ulița că Maria dispăruse și ieșiră câte unu-doi din fiecare gospodărie să-l ajute pe nea Marin la căutare. Au luat tot la ochi. Ulițele, marginea lacului, „drumul vacilor” până hăt, departe, lanurile până în capătul celălalt, locul unde se jucaseră și unde fusese văzută ultima oară, și încă o dată... și încă o dată... până seara. Dar tocmai dinspre locul dispariției se auzi la un moment dat un strigăt de copil.

— Nea Marineee! lete-o aci, bre! Doarme!

Nea Marin auzi cu greu ce striga fata, dar o rupse la fugă către locul acela, strigând la rândul său:

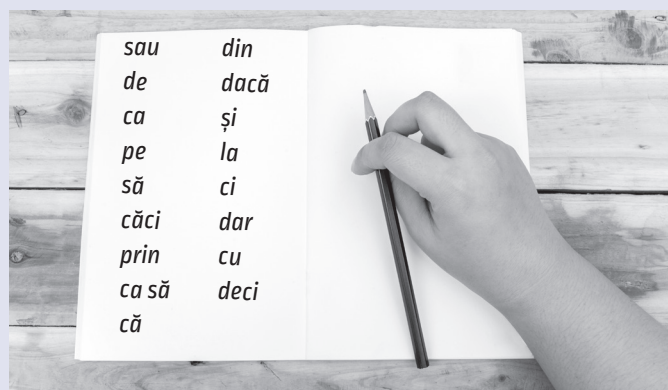
— Fă, ți-a sărit vreo doagă? Păi ce să caute acolo? Că nu era!

Trecuseră de cel puțin trei ori prin locul acela în căutările lor. Nu avea cum să apară acum așa, din senin, din iarbă verde. Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor. [...]

Unitatea I

– Măi, fetiço, măi, sufletu' meu! Mărieee... făi, Mărie! O scutură ușor. Dați, mă, unu' fuga de aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați și femei care se adunaseră în jurul lor. Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă și, mai ales, de unde?!
 (Daniel Iancu, *Țânțaru'*)

1. Pe caietul lui Mihnea, un elev de vârsta ta, conjuncțiile și prepozițiile din textul de mai sus s-au amestecat. Încercuiește cu o culoare prepozițiile și cu altă culoare conjuncțiile.

2. Citește lista conjuncțiilor pe care Mihnea nu le-a găsit în text. Construiește câte o frază alcătuită din două propoziții, cu fiecare conjuncție din listă. Subliniază predicatele în frazele construite.

- ✓ iar;
- ✓ nici;
- ✓ ori;
- ✓ ba;
- ✓ însă;
- ✓ fie.

3. Grupează, în tabel, conjuncțiile de la exercițiile 1 și 2, în funcție de felul lor:

Conjuncții coordonatoare	Conjuncții subordonatoare

4. a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care cuvântul și are valoare de conjuncție.

- Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui...;

- Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923 și avea doisprezece ani;
  - Îi spuse ce au zis fetele și nea Marin [...] ieși în grabă pe poartă, zicând;
  - Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă;
  - – Ia, dați și voi oile voastre aci pe bătătură;
  - ... aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați și femei.
- b. Transcrie enunțul în care conjuncția și stabilește un raport sintactic la nivelul propoziției. Ce părți de propoziție leagă?
- c. Delimitază în propoziții enunțurile în care cuvântul și stabilește un raport de coordonare în frază.
- d. Precizează valoarea gramaticală a cuvântului și din enunțurile în care nu a fost conjuncție.

5. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care există un raport de coordonare între propoziții.

- ... s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!
- Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat.
- Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo.
- Tanti Rada, mama Mariei, era cu ceva treabă prin curte.
- Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul.
- Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor.

6. Identifică propozițiile coordonate din frazele de mai jos și precizează prin ce modalități se realizează coordonarea.

- a. Fetele râdeau și alergau încercând să stăpânească mieii.
- b. Au revenit lângă lac, dar Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul.
- c. Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă.

7. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă*, conjuncția dar leagă:
  - a. două propoziții;
  - b. două părți de propoziție.
- Cuvântul evidențiat este conjuncție în enunțul:
  - a. *Lacul nu era foarte mare pentru că încă nu se făcuse dig în capătul lui.*
  - b. *La un moment dat însă, două dintre fete [...] au observat că oile au intrat într-unul dintre lanuri.*

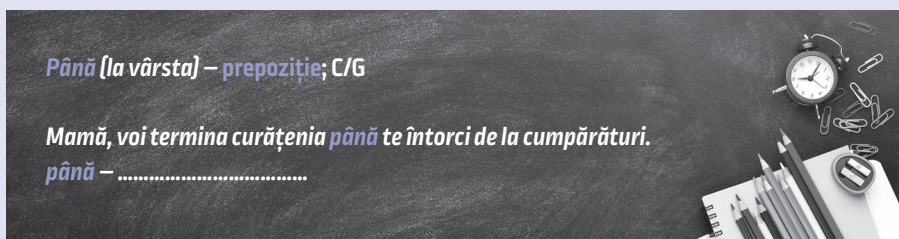
Unitatea I

- c. — *la, dați și voi oile voastre aci pe bățatură și haideți cu mine să-mi arătați locu'.*
- d. *Tot ca de obicei, nu era singură, ci cu încă două prietene de aceeași vârstă;*
- e. — *Da, bre, acolea lângă lac, cam în dreptu' locului lu' mățălică.*
- În enunțul: *Și nici nu se vedea drum croit prin stof,* cuvântul evidențiat are valoare morfologică de:
    - a. conjuncție;
    - b. prepoziție;
    - c. semiadverb.

8. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor care nu sunt conjuncții, evidențiate în grupajul de enunțuri (a–e) de la exercițiul anterior.

9. Mihnea are de rezolvat următorul exercițiu:

- Scrie valoarea morfologică a cuvântului evidențiat în enunțul: *Până la vârsta aceea fusese un copil ca toți copiii satului, apoi alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare pe care o vei preciza în paranteză.*
  - a. Citește răspunsul băiatului și încercuiește C, dacă răspunsul lui este corect sau G, dacă răspunsul este greșit.
  - b. Ajută-l pe Mihnea să descopere valoarea morfologică a cuvântului *până* din enunțul pe care l-a alcătuit.

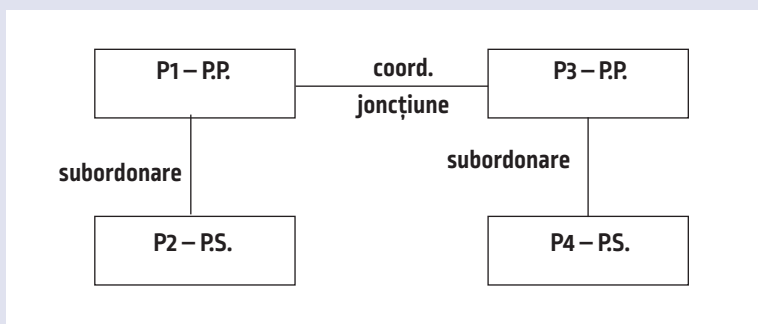

Până (la vârsta) – prepoziție; C/G

Mamă, voi termina curățenia până te întorci de la cumpărături.
până – .....

10. Realizează schema frazelor următoare și identific-o pe cea căreia îi corespunde schema dată.

- a. *Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo.*
- b. *A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început să strige la vecini.*
- c. *Într-o oră știa toată ulița că Maria dispăruse și ieșiră câte unu-doi din fiecare gospodărie să-l ajute pe nea Marin la căutare.*
- d. *Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mînat înapoi în sat.*

11. Explică rolul virgulei din fraza următoare:

Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă.

12. Identifică, în listele următoare, cuvintele derivate și precizează sufixele și/sau prefixele cu ajutorul cărora s-au format.

● satului	● năzdrăvani	● gospodărie
● tăbliță	● Mărioara	● bățătorită
● prietene	● mătălică	● se închinau
● oile	● ulița	● doisprezece
● râdeau	● au revenit	● aruncătură

13. Numește tipul de compunere prin care s-au format cuvintele: careva, doisprezece, pe la, niciun, „drumul vacilor”, fiecare, cineva, Sfânta din Parepa, devreme, de lângă, înapoi, undeva, Maria Petre, de pe, 1923.

14. Identifică în secvențele de mai jos cuvintele obținute prin derivare și explică modul lor de formare.

- Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui [...].
- Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul.
- Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.

15. Precizează sensul (propriu de bază/propriu secundar) pentru cuvintele evidențiate din următoarele secvențe:

- Puse **palma** streășină la ochi și începu să scruteze **oglindea** lacului.
- Și atunci femeia se întunecă la **chip** de îngrijorare și își chemă **omul**.
- Mărie... fâi, Mărie! O **scutură** ușor.
- Și nici nu se vedea drum **croit** prin stuf.

16. a. Marchează cu „x” în căsuța potrivită sensului pe care cuvântul evidențiat îl are în fiecare enunț.

Enunț	Sens propriu	Sens figurat
<i>A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început să strige la vecini.</i>		
<i>Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul.</i>		
<i>... fetele trebuiau să aibă multă grijă ca oile, dar mai ales năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile cultivate...</i>		
<i>Nici măcar nu avea cum să se înece cineva în lacul ăla...</i>		
<i>Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923...</i>		
<i>Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă, așa că nu avea cum să se ascundă acolo.</i>		
<i>Ajunși acolo, omul își dădu pălăria jos...</i>		
<i>Puse palma streășină la ochi...</i>		

b. Construiește câte un enunț în care să folosești fiecare cuvânt evidențiat cu sensul care nu s-a regăsit în textele de la punctul a.

17. Dovedește prin patru enunțuri polisemia verbului din secvența: *Trecuseră de cel puțin trei ori prin locul acela în căutările lor.* Scrie câte un sinonim pentru fiecare sens folosit.

18. Recitește fragmentul următor, apoi răspunde la cerințele formulate:

Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânăat înapoi în sat. Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo. Tanti Rada, mama Mariei, era cu ceva treabă prin curte. Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.

Alcătuiește enunțuri în care să folosești:

- omonimele a două cuvinte;
- omofonul unui cuvânt;
- omograful unui cuvânt;
- polisemia a două verbe;
- sinonimele cuvintelor subliniate.

19. a. Identifică în fragmentele următoare elementele specifice limbajului popular:

(1) — *Tanti, Maria un'e-i, bre? întrebă una dintre fete.*

— *Da' tu pe mine mă întrebi, moțato? Păi n-ați plecat câteșitrele de dimineață?*

— *Ba da, bre, tanti, da' nu mai e! Iete oile ei aci. Niii, zbârlito! dădu fata cu un băț ca să intre oile în curtea omului.*

(2) — *la, dați și voi oile voastre aci pe bătătură și haideți cu mine să-mi arătați locu'. Un'e era, fă, la mar'ne?*

— *Da, bre, acoloa lângă lac, cam în dreptu' locului lu' mătălică.*

b. Selectează, din fragmentele de mai sus, trei cuvinte care aparțin limbajului nonstandard și scrie forma literară a fiecăruia.

20. Identifică termenii care ilustrează variația regională a limbii și scrie forma lor literară.

● ... *s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!*

● *Cum să nu mai hie, fă? Ce, a luat-o careva pe sus? Doamne, iartă-mă! se miră Rada.*

21. Subliniază locuțiunile și scrie câte un sinonim lexical pentru fiecare.

● *Fă, ți-a sărit vreo doagă?*

● *Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor.*

● *Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă, și mai ales, de unde?!*

● *Nu avea cum să apară acum așa, din senin, din iarbă verde.*

● ... *năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile cultivate, să nu dea de necaz cu proprietarii.*

● *Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul.*

● ... *avea doisprezece ani când a devenit peste noapte ... Sfânta din Parepa.*

22. Accentuează cuvintele din lista următoare în două moduri și precizează ce parte de vorbire este fiecare termen: întunecă, ieși, voi, casă, ochi, data, auzi, scutură. În cazul verbelor, precizează modul și timpul lor.

23. Marchează accentul în următoarele cuvinte: acolo, undeva, ulița, pricina, mă-car, celălalt, aduceți. Consultă DOOM³ pentru a verifica dacă ai rezolvat corect.

24. a. Scrie sinonimul contextual al cuvântului subliniat în enunțul: — *la, dați și voi oile voastre aci pe bătătură.*

b. Construiește un enunț cu un alt sens al substantivului bătătură.

c. Caută în dicționar un termen științific sinonim pentru sensul cuvântului bătătură folosit la punctul b. Din ce domeniu științific face parte?

25. După ce a citit textul-suport, Mihnea și-a exprimat câteva impresii în jurnal. În textul lui, s-au strecurat câteva pleonasmе. Rescrie corect enunțurile care conțin această greșeală.

Dragă jurnalule,

Mă simt fantastic astăzi. Tocmai ce mi-am terminat temele la română. Am rezolvat o droaie de exerciții, am redactat și câteva texte... Mda, știi că ador mult compunerile. Probabil că acum te întrebi de ce sunt fericit. Ei bine, deși sunt foarte extenuat, nu pot să mă culc fără să-ți spun că sunt puțin îngândurat. N-o să-ți vină să crezi, dar Maria m-a pus pe gânduri...

Nu te pripîi, jurnalule! Este vorba despre Maria din Parepa, personajul textului din tema de azi. Așadar, am plăcerea să ți-o prezint pe Maria, o fată de 12 ani, care conviețuiește împreună cu familia ei, la țară. Fata se ocupă cu treburile gospodărești și este trimisă frecvent de părinții ei cu animalele la păscut. Maria nu mergea doar ea singură cu oile, ci împreună cu prietenele ei. Într-o zi, fetele o strigă pe Maria să întoarcă oile înapoi, dar observă că prietena lor este de negăsit. Ele revin în sat și alături de părinții Mariei se reîntorc din nou pe marginea lacului, unde păscuseră animalele.

După multe căutări, un copil face cea mai minunată faptă: îi anunță pe toți că Maria era aproape și dormea. Între noi fie vorba, sunt sigur și convins că Maria oboșise și adormise la umbra vreunui copăcel micuț. Probabil că a preferat mai bine să hoinărească fără rost, să viseze, să străbată câmpiile decât să stea în compania fetelor. Poate că nu îi erau prietene adevărate! Sau poate că a avut o migrenă la cap. E drept că și mie mi se întâmplă uneori câteodată să am nevoie de puțină liniște când mă doare capul.

Dar tu ce părere ai, jurnalule? Ce crezi că s-a întâmplat, de fapt, cu Maria?

TESTUL 2

☉ Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Îndată ce soarele scăpătă după culme, luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii. Niciodată Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de mare. O neliniște i se furișă în suflet. Spre asfințit, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză; într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsărele, dându-i bună-sara. Și cu toate că spre răsărit se înroșea luna și creștea lumina peste pâcla ogoarelor, în pădure o umbră tainică și deasă se întindea, izvorând din văi și cotloane necunoscute. Lizuca se simțea puțintel înfricoșată.

— Ce ne facem noi, Patrocle? întrebă ea pe cățel. Drumul nu se mai cunoaște.

Prin ușoara întunecime viorie, cățelul îi atinse mâinile cu botul și o privi amical. Cu Patrocle lângă dânsa, n-avea de ce se teme. Asta o vedea foarte bine duduia Lizuca.

— Patrocle, îi zise ea, eu știu că tu ești cățel vrednic și viteaz; dar ce ne facem noi dacă ne-om rătăci în pădure? Acu ar fi bine să cioplim o toacă de lemn de tei și s-o aninăm într-un vârful de copac. Când bate vântul, toaca sună și bunicii ne caută și ne găsesc. Dar nu putem face toacă, pentru că n-am luat cuțit de-acasă.

— Se-nțelege, răspunse Patrocle, fără cuțit nu facem nicio ispravă.

— Atuncea ce-i de făcut? Iaca, în cer, Dumnezeu a aprins lumânările, dar căra-rea tot nu se zărește. Așa nu putem sta. Eu zic să căutăm un culcuș.

— Asta-i lucru prea ușor, răspunse Patrocle.

— Bine; atuncea hai să mergem. Dar cui putem cere noi găzduire într-o noapte ca asta și în așa singurătăți?

Cățelul porni înainte, adulmecând prin iarbă. Copilița băgă de seamă că de-o parte și de alta a cărării florile își plecaseră capetele și dormeau. Într-un colț de umbră îi apărură o luminiță.

— Acolo trebuie să fie o căsuță pentru noi, murmură duduia Lizuca.

Apropiindu-se de lumina licuriciului, cunoscu că se află lângă o scorbură de răchită bătrână. Pletele lungi ale ramurilor cădeau către ea și se clătinau alene.

— Asta-i o casă foarte bună, mormăi Patrocle.

Atunci Lizuca își ceru voie de la răchită:

— Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata?

Răchita o mângâie lin și îi dădu drumul în scorbură.

— Aicea-i foarte bine, Patrocle, grăi fetița, cuibărindu-se. Văd că este saltea și pernuță de mușchi. Mă învelesc cu paltonașul și-mi pun bereta în cap și pot dormi împărătește. Uite, este loc și pentru tine.